

MINERVA

Diară literară, beletristică și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteană.

Prețului: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețului e a se solvi înainte.

Asupritorii.

Novelă.

(Urmare).

În momentul acesta luntrea scăpă prin destoinicia vâslașilor de pericolul valurilor furioase și ajunge la celalaltă țărmure.

Ei debarcară.

— Legați luntrea și mă însoțiți! — se adresă fantoma către vâslași. Momentan se fimă la castel!

Într'aceea aușiră ună sgomotu linu. Priviră în juru. La o depărtare de câțiva pași observară ună obiectu negru, ce li-se părea, că se mișcă. Atrăș de curiositate se apropiară de elu. Ochiloru lor se presentă ună trupă omenescu.

— Cine-o fi? — întrebă vâslașulu cu frică trăgându-se ună pașu înapoi.

La aceste cuvinte fința de josu sări dreptu în picioare.

— Cine ești și ce cauți aici? — întrebă fantoma cu ună viersu imperiosu.

Necunoscutulu în locu de a răspunde începă a se trage pre nesimțite înapoi și în fine o tăia la fugă.

— După elu, Petri! Vin'o, alergă, căci trebuie să-lu prindemă cu ori-ce prețu!

Nu trecu ună pătrariu de oră și fugariulu fu prinsu și legatu cu funia.

— Cine ești? — îl întrebă fantoma.

— Dar tu cine ești? — reproșă necunoscutulu.

— Eu sum contele Oblonovsky! Écă ți-am spus.

Vești? nu te înspăimintă numele meu?

— Ah! — esclamă cu viclenie necunoscutulu. — D-ta ești d-le conte? Ertare! Nicu-odată nu mi-ar fi trecută prin minte să mă întâlnescă cu d-ta pre ună timpă ca ăsta. Eu cugetai, că întrebarea aceea o pună unui egală cu mine. De aceea te rogă ertă-mă! Și apoi cum ași fi îndrăsnitu să esprimă astfel de cuvinte chiar către d-ta, fiulu patronulu tatălu-meu. Da! tatălu d-tale era foarte bună cu părintele meu.

— Ei! Dar cine ești tu? Cum te chiamă?

— Mă numescă Ticuța!

— Și ce cauți aici?

— Păzescă vitele!

— Vitele? Dar unde ți-să vitele?

Ticuța se părea încurcatu. Elu privi în juru și răspunde:

— Nu sciu! Am adormitu! Pote voră fi apucată unde-va în locu oprită — în bucate! Mă ducă să le caută.

Cu acestea se sfortă să se ducă, prefăcându-se că și-a uitat de legătura, ce-i strîngea brațele.

— Dar deslegați-mă, pentru D-șeu! Ce aveți cu mine? Pentru-ce m'ați legatu? Trebuie să alergă după vite, căci mi frică să nu le închidă!

Contele se părea că nicu nu aușise rugarea lui, căci îndată îl întrebă:

— Dar ce făceai chiar la marginea rîului?

— D'apoi . . . écă . . .

Ticuța îngâna nesciindă ce să mai răspundă.

— Lasă minciunile la o parte, miserabile! îi dișe contele! — Am vedutu, când te-ai despărțitu de tâlharu, ce trecară cu luntrea la casa de peste riu. Acești tâlharu — jură pre D-șeuulu meu, — până dimință voră îmbracă lanțurile închisoriloru castelulu meu.

Ticuța dete ună țipetu apoi voi să strige, dar cei doi îi astupară gura cu o batistă. Fu forțată a le urmă la castel. O carceră subterană i se asemnă de locuință. Fu deslegatū de funia, dar ce folosū? Zidurile mari și puternice îi luară totă speranța de scăpare. Aerulu infectatū alū încăperii îl mai înăduși. Elu simți îndată, că de va fi ținutū în această închisore infernală două seu trei dișe, va avea să moră o morțe înfricoșată — suprimatū de lipsa alimentulu respirațiunei. Întunereculu era perfectu. Nicu o rașă de lumină nu-i venia într'ajutoriu. I se părea, că se află într'unu mormentu. Începă a dibui încetisorū. Percurse o mică distanță și se lovi de zidulu umedū-murdarū alū carcerii. În curendū simți, că

ospetii nechemati ii punu visita. Insectele, ce-i umplura picioarele, ilu ingrozira. Ele se urcau pre nesimtite in partea superioara a corpului si acum incepu a-lu pisca. Desperarea ii era la culme. Scutura mereu din picioare, dar inzadaru! O lupta — o lupta cran-cena, desperatu decurgea intre elu si visitatoarele. Dar vai! Aşa de reu se putea apera. Ele se aflau bine pre trupulu seu, alimentu de nutritie aveau, si asa nu prea bucosu voiau a se desperti de elu.

Nu trecu insu o ora dela incarcerarea lui, si i se paru, ca aude nisce pasi apropiindu-se. In curendu cheia se invirti in broasca, usa se deschise si unu omu intru.

— Iti place aici? -- ilu intrebă temnițerulu.

Apoi fara de a-i da timpū se raspunda continua: — Conte Oblonovski m'a trimisu se te intrebū decă ti fōme seu decă ai ceva dorinta? Diminetă vei fi spanduratū.

— Spune contelui, ca nu-mi trebuie nimicū; asceptu mortea! — ii dise Ticuța cu unu tonu, ce arata nepasare.

— Frumosu curaju! — esclama temnițerulu. De altfelu nu vei fi numai singuru spanduratū. Soții tēi ceialalti, cari suntū adunati intr'o casa dincolo de Sacașu, până diminetă voru fi si ei prinși. Ei te voru urmā in cealaltā lume. Călătorie bună!

Temnițerulu voi se plece.

— Te rogū puținū! — ilu opri Ticuța, care audindu, ca si soții sei au se fie prinși in ast-nopte, nu mai voia se mōrā, voia se scape, ca se-i potā in-sciinta de pericolu. Elu cugeta, ca va putē ajunge cum-va la vre-o înțelegere cu temnițerulu.

Voia se-lu corupā.

— Dece mi de floreni capeti de esti omu bunu! ii dise.

Suma acēsta elu nu o avea, dar spera firmū, ca căpitanulu seu o va putē solvi din jafulu venitorū.

Temnițerulu stete unu momentū inlemnitu, apoi reimprespetandu-și barbaria domnului seu si greutatea de a-lu eliberā ii dise hotaritu:

— Nu, nu! Nu se pōte!

Cu acestea se întorse se plece.

Ticuța vedu acum sdrobite tōte speranțele sale. O frică mortalā ilu cuprinse. Iubirea de sine — de viața sa, ilu imbrancia la apērare — la salvarea ei.

Ca unu tigrū infuriatū se aruncā asupra temnițerului si cu o putere, ce-i dădea spaima si desperarea, ilu aruncā la pământū. Scōse unu pumnalū dela briu si-lu infipse in gătlejulu nefericitului. Sângele isbucni cu vehemență — ér după câteva minute nu mai era decâtū unu cadavru. Asasinulū ii trase apoi hainele josū, si lăpēdându-și ale sale, le imbracă. Apoi eși incuiandū usa carceri. Pășindu încetișorū ajunse intr'unu coridorū si se îndreptā spre partea rēsăritenā

a extremităței lui, unde era odaia temnițerului. Elu intru. O lampă de bronzū ardea pe mēsă si arunca in chilie o luminā intensivā. Se apropiā de ea si cu circumspecțiunea unui omū, ce avu multū de a face cu astfelu de lucruri, ii micșorā flacăra. Apoi căutā in juru cu scopū de a aflā vre-o armā, cu care se se potā apēra la casu de nevoie. Pre pāretele din fundū observā o pușcă cu două țevi. O luā josū si incepū a o cercetā.

In momentulū acesta ii ajunse la urechi unu sgomotū de pasi pre coridorū. Elu înmărmuri. Sē teamea, se nu fie descoperitū chiar acum, când credea că e scăpatū.

Deodatā audi întrebarea:

— Cine-i?

Sângele ii inghețā in vine. Întrebarea trebuia se-i fie lui pusā si așa trebuia se raspunda. Dar de va raspunde, va fi cunoscutū si prinsū. De aceea tăcu. Apucā pușca si se pregăti de apērare.

— Imi voiu vinde scumpū viața! — murmurā elu.

La unu intervalū de câte-va minute audi de nou:

— Dar spune-mi odatā, Jean, cine e in odaia temnițerului?

Acum observā audacele asasinū, că întrebarea fū pusā unui altuia si apucā puținā speranță. Elu nu se înșelā, căci audi răspunsul:

— Mai adinea-orī a intratū însuși temnițerulū, dar cine altulū?

Înțelese apoi de pre sgomotulū din ce in ce mai debilū alū pașilorū, că omulū, ce cu câte-va secunde mai înainte devenise spaima lui, se departā. Acēsta împrejurare ilu încurajā. Elu putu cu mai mare îndrăsnelā a-și preumblā privirea in juru. Intr'unu colțū alū chilie observā o sabiā lungā strălucitoare, de pe mănuculū căreia atērnau cățiva ciucuri aurii.

— Bravo! — esclama cu bucurie. — Acēsta mē va putē mai bine servi ca pușca, o voiu luā cu mine.

Încinse sabia in jurulū trupului si ne mai audindu pre afarā nici unu sgomotū, stinse lampa. Eși din chilia in cea mai mare linișce si percurgēndū coridorulū, ajunse in curte. Ocașiunea pentru fugā era favorabilā. Soldații din curte dispărurā, numai singurā sentinela se mai mișca in susū si in josū cu pași regulați.

Ticuța se ascunse după o columnā de pētrā, pre care se rașima ambitulū etagiului inferiorū. Sentinela ajunse in dreptulū columnei, dar se pārea că nu observā nimicū.

Dupā cățiva pași își făcū returulū. De abia se departā puținū, când Ticuța incepū a se țiri cu iuțelā pe lângā zidulū castelului si când acela era se se întorcā de nou in preumblarea sa, acesta ajunsesse deja lângā unu boschetū de flori, după care se și

ascunse. La câți-va metri de aci se începeau grădinile. Ticuța află de bine a nu mai aștepta, ca sentinela ajungându până la boșchetu să se întorcă de nou în mersul său, de aceea sări repede lângă palanca ce-lu despărția de grădină și se acăță cu mânilor de ea. Boșchetulu de flori opria pre sentinelă de a-lu observă. Din o săritură trecu palanca, dar înfășurându-i-se cămașa în jurul unui lațu, acela se rupse cu mare sgomot. Ticuța auzi pașii accelerați ai sentinei și luă fuga prin mijloculu grădinei.

— Cine-i? Stăi pe locu! — auzi apoi provocările. În fine ajunse repede în zidulu grădinei ce mărginea strada. Aici îi era cu multu mai ușor a trece. Se prinse cu mânilor de virful murului.

— Stai! — auzi a două-ora provocarea.

Repede se ridică de-asupra

O detunătură urmă.

Ticuța sări în stradă. Avu noroculu să scape de glonțulu agresorului. La sgomotulu pusei mai mulți soldați începură să alerge spre grădină și se persecute pre fugariu. Acesta trecu preste drumu într'o altă grădină și înaintă spre o cărarușă, ce ducea cătră Săcașu.

— Unde-i ore? N'a muritu? — auzi elu pre ostașii întrebându-se:

— A fugitu! — strigă unulu.

— Da! De sigură a scăpatu! — afirmă altulu.

— Dar cine a pututu fi? Încătrău va fi apucatu? să întrebă alu treilea.

Ticuța auzia pe soldații cei întrecuți, își urmă calea.

— Îți mulțămeseu D-đeulă meu, că mi-ai ajutat a mă eliberă din cuibulu fiarloru și voiu puté să scapă de pericolu pre dragii mei confrăți.

— Oh! Cătu bucurie, cătu fericire va simți acum iubitulu nostru căpitanu! Da! Sum liberă și asupritorii după cum îi numesce căpitanulu, trebue să péră.

Deodată auzi în apropiere sgomotu. Elu tresări. Înaintea lui se ivi de după unu ulmă uriașu o figură atletică, care ținea în mână unu pumnal.

La acéstă vedere se înspăimântă și cu iuțimea fulgerului își trase sabia.

— Ființă nefericită! Fatală sorte te-a adusu înaintea mea! Satana te va înghiți! — strigă cu furiă vedită necunoscutulu, aruncându-se asupra lui.

— Éta-lu, éta-lu aici! — se auziră viersurile soldaților, ce năvăliau cu ceta cătră cei doi duelanți.

Ticuța era între două focuri. Adversariulu seu îl atacă bărbătesce:

— Morî nefericitele! — îi strigă elu asvirindū pumnalulu.

Ticuța se clătină pre picioare și în fine căđu. În momentulu scesta soldații ajunseră la fața locului și

năvăliră asupra gigantului. Acesta fu apucatu, trântitu la pământu și în urmă legatu. Ticuța fu asemenea ridicatu de josu, dar elu deja era mortu. Ambii fură transportați la castelu și după ordinulu espresu alu contelui fură duși înaintea lui.

— Cine ești și cum te chiamă? — se adresă Oblonovschi cătră gigantu.

— Nu vei sci nici-odată numele meu, d-le conte. Zădarnică îți va fi încercarea!

— D'apoi dacă te voiu silî a-mi răspunde la totu, ce te voiu întrebă? — strigă contele cu mânie. Am eu mijlôce!

— Nici-odată nu vei sci, și-am spusu! Mă vei încareeră, mă vei tortură, mă vei tăia în bucăți, dar numele meu nu-lu vei află! Însé te facu atentu, d-le conte! Să nu te ademenesci cum-va a cugetă, că eu mă aflu în puterea d-tale! Nu, asta ar fi prea mare rătăcire pentru d-ta!

— Ei bine! — continuă contele moderatu de cuvintele curagiose ale necunoscutului și privindu-lu cu interesu. Îmi vei spune celū puțină atăta, că eu ai avutu cu acestu omu de l'ai ucisu.

Contele arătă spre cadavru.

Gigantulu își lăsă privirea pre trupulu neînsulflețitu dela picioarele sale și se trase înapoi cu spaimă. Unu fioru îi cuprinse membrele. Fața i se făcuse palidu ca mórtea și aruncă în juru o privire rătăcitu. Se părea că înebunise. Își puse mâna pre frunte, ca și când aru fi voitū să-și opréscă mintea să nu fugă. Apoi începă a borborosi:

— Ce? Să fie cu puțință?

În curêndu isbucni cu viersu tare:

Oh sorte blăstemată! D-đeule prea puternice, Prea curată vergură, toți sfinți ceriului, veniți și fiți martori la acestu spectacolu înfioratoriu. Eu, căpitanulu Tiberianu, să-mi ucidu pre celū mai bravu om din câți am avutu! Și tocmai eu! O tu mână sacrilegiă! O tu ora blăstemată, în care am eșitu din casă spre nenorocirea mea și a fidelului meu soțu! Éta — éta pre celū mai iubitū camaradū zăcêndu-mi la picioare scăldatu în sângele sen! Și încă chiar de mâna mea! Dar ce împrejurare fatală i-a datū aceste vestminte pre elu?! O lume amară! Sfărime-sé ceriulu, dărime-sé pământulu, risipéscă-se munții și văile, și móră, péră, prăpădescă-se totu ce e ființă viețuitoare; nu voiu să mai trăescū!

— Nu te supéra nimicū, dle Tiberianu! Te cunoscū acum! Te-am vedutu, când făceai complotulu cu soții d-tale! dar de altcum te sci de mai înainte! Erai la drepturi în Sibiu, când am făcutu prima cunoștință cu d-ta. Vorbiai înfocatu și cu ură nedumerită contra despotismului și a domnilor de pământu,

ceea-ce mi-o trasă atențiunea. Te-am urită din capul locului. Însă îți ȳicū: nu te supĕra nimicū! Nu vei avĕ sĕ mai trĕasesi multū!

Contele fū intreruptū prin deschiderea uși. Una soldatū întră.

— Arestatulū a dispărutū! începū acesta. Mai înainte am intratū în carceră și n'am aflatū acolo, decâtū pre temnițeriū întinsū pre pământū mortū și desbrăcatū de vestminte!

— Ah! — esclamă contele. Acum înțelegū tōtă drama! Va sĕ ȳicā mortulū acesta dinaintea nōstră e arestatulū, care uciȳendū pre temnițeriū a scĕpatū cu fuga. Sōrtea l'a făcutū sĕ deĕ față cu căpitanulū, care necunoscĕndulū în atari vestminte l'a ucisū. Étă dar cum pedepsesce D-ȳeu pre cei blĕstĕmați.

— Arestați lū! strigă deodată arĕtândū spre Tiberianū.

Căpitanulū fu depărtatū.

(Va urmă).

După lungă despărțire.!

*După lungă despărțire, —
Dragă, iară ne-amū vēȳutū.
O, tu dulcea mea iubire
O tu, visulū meu plăcutū!*

*Și la simlū tĕu ferice
Iară capulū meu imī punū, —*

*Vorbe dragi ȳră-ți potū ȳice,
ȳră dorulū meu îți spunū.*

*Ah! dorescū prea multū iubite:
Intr'unū visū dulce d'amorū,
C'unū sĕrutū lungū și ferbinte —
L'alū tĕu sĕnū se morū, sĕ morū!*

Elena Gaborū n. Lupanū.

Unū copilū de conte.

BCU Cluj Romanū de Antonū Langer Library Cluj

tradusū din limba germĕnă de Dănilă Sănjoanū.

(Urmare).

— Acești omeni avuți au tōte frumōse, — ȳise Procopū cu unū suspinū, — privesce numai acĕsta bibliotecă. Cātū de plăcutū treĕue sĕ fie aici de cetitū și de visatū, precĕnd afară zuzăie frunȳele arborilorū sĕu sună plōia pe cupolă, — ȳr de desuptū în salonulū de mĕncare pavatū cu marmore frumōsă, mâna unei muieri iubite pregătesce thea și în fine nisce pași ușori urcă scările și o vōce dulce strigă celui ce comodisĕză, sĕ lase cĕrțile și se vină în josū în brațele amorului.

Hünninger își ridică privirea de pe desemnulū, ce-lū ținea în mĕnă, aținti fōrte uimitū pre fantasticulū, și esclamă în fine cu o față comică dulce-sarbădă:

— O vai! o vai! sĕrmanulū meu Procopū! ce limbă sentimentală e acĕsta pentru unū calĕă de mĕsarū? Ce-ți cade în minte a visă despre așa ceva? Drăculețule, tu ești amoresatū.

— Oh, deh! cum sĕ nu! — murmură Procopū stergĕndulū față cu mĕnă, ca unū omū carele e spĕriatū din unū visū plăcutū și voesce a-și face vōie bună și a se dedă ȳrăși cu realitatea severă, — ce mi-ar și folosi, dacă ași fi amoresatū. Numai loculū m'a făcutū puținū visătorū și apoi treĕue sĕ-mi conĕȳi, că aceste fotele mĕ invită la visatū.

— Ah ce! — ȳise mĕniosū practiculū Hünninger, — la ce ajungi tu cu visatulū și poemele. Lasă-le acestea poețilorū și comediantilorū, unū meseriașū iĕ viața așa cum este, nu cum ar putĕ fi — își face datoria, lucră și câștigă, grijește de muiere și copii și rōgă pre D-ȳeu sĕ-i ajute.

— Pentru muiere și copii! — ȳise Procopū plinū de cugete, — voiū avĕ eu ore de acĕștia?

Hünninger se scĕrpină în capū în o desperațiune comică.

-- Treĕue sĕ-lū aducū la alte gĕnduri — murmură elū pentru sine, apoi adause tare: tu ȳicī, că omeni cei avuți au tōte frumōse, — ah! uită-te numai în josū în salonulū de mĕncare, cum ilū numesci tu, la ușile cele legate în fierū și la ferestrele cele cu gratii, mie nu-mī placū acelea de locū.

— Ei, apoi, — sĕ escusă Procopū, — eu le aflu fōrte la locū. Proprietarulū de mai nainte, carele potĕ că a petrecutū aici adese-ori tōtă ȳiua, e probabilū că în scrinurile din pĕreți și-a așĕdatū argintulū și alte prețiose. Fiind-că elū durmia potĕ-că în casă, și pavilonulū stătea peste nōpte golū, de aceea s'a luatū atari mĕsurī de precauțiune, cari mie de locū nu-mī parū a fi fără de scopū în față atătorū herbanți, căți

suntă în Parisu. Posesorulă presinte, d-lu de Argenteuil, va schimbă tréba, fiind-că are de cugetu a se căsători și póte-că va petrece aici sêptmânile de miere, după-cum mi-a spusă căpitanulă.

— Pentru-că venimă tocmăi la căpitanulă, trebuie sê-ți spună. —

— Cruță-ți observările, — căpitanulă este ună bărbatu de onóre.

— Căpitanulă, — strigă Hünninger mániosu — căpitanulă este —

— Íți este neplăcută, bon. Lăsămă acésta.

— Și așa e bine! — murmură germánulă și adause apoi printre dinți.

— Pentru aceea totuși voiă vedé eu ce se va întéplă în astă nópte pre la 12 óre.

— Și după aceea tăcură ambii ca amuțiți.

Cam cu o jumétate de óră după aceea veni ună lucrătoră în etagiulă superioră și anunță, că domnulă Argenteuil a lăsată prin ună servitoră a se spune; că elă va veni cu mirésa sa și cu tatălă acesteia spre a esamină pre lucrătorii și planurile, și fiind-că nimenea nu era versată în acelea așa de acurată, ca Procopă, de aceea l'a încunoscinițată pre elă, ca sê dee visitatoriloră esplicările necesare.

Pentru acésta alergă Procopă în etagiulă de josu cu mânecele sucite și cu ună șurțu verde și tocmăi mai avuse încă timpú a dispune, sê se delătoreze instrumentele și vasele și sê facă locu, când intră d-lu de Argenteuil.

— Eu sum posesorulă casei, — díse elă, — care dintre d-vóstră pórtă inspectiunea preste lucrătorii?

— Eu, d-lu meu, — răspunse Procopă, pășindu înainte modestu.

— Ah! frumosu! Mě rogă numai sê intrați, stimată d-șóră, aici mirósă puțină a cleiu, de altcum acela nu e periculosu — strigă d-lu de Argenteuil bine dispusă și după aceea deschise ușa ce ducea în grădină.

Ínterără dóuë persóne, ună domnă bătránatică impasantă și la brațulă sêu o damă îmbrăcată în modulă celă mai elegantă.

Nici chiar ună fulgeră din ceriulă senină nu ar fi fostă în stare a-lu scóte pre Procopă mai iute din sárite, decâtă acésta întémplare.

Dama dela brațulă bătránaticului domnă, mirésa d-lui de Argenteuil, n'a fostă nimenea alta, decâtă masca de pre reduta din Viena, pre care nu o putea uită, fea povestei cu rosa albă, cu ună cuvêntu era aceea, pre care o iubia elă, fără ca sê fi cutezată a mărturisi acésta, era frumósă Leonia, contesa d'Aubusson-Ardaigne.

Sê párea că sosise díua uimirei generale, căci pre când Procopă privia cu focu după seducătórea apa-

rițiune, carea întórse de cătră elă schimba câte-va cuvinte cu d-lu de Argenteuil, pre atunci privirea contelui d'Aubusson cădă pre tinêrulă lucrătoră și fisionomia lui trada în acelu momentă o asemenea uimire înfiorátóre, ca și alui Procopă, numai câtă trásurile contelui erau acoperite în o paliditate estra-ordinară. Póte-că îi veni și lui în minte aseménarea tinêrului cu prada sa din lunca cerbului, și ceea-ce nu ar fi putută consciința, aceea efeptu spaima repentină, — contele tremura.

Liniscea de o minută, ce se născu prin aceea, că și ceialaltă lucrătoră táceau, tū intreruptă de Leonia, care întorcêndu-se cătră tatălă sêu esclamá:

— Oh, veđi numai papa, câtă de diligenți suntă a lucră . . . —

— Ea se oprí aici, căci ochiulă ei aflase pre Procopă și recunoscú momentanú pre acela, carele nicí-odată nu dispăruse din memoria ei, deși ea nicí-odată nu-lă ținuse de aceea, ce era într'adevêru, — ună mésară. Ínsé în acéstă momentă, când státea elă dinaintea ei în costumulă de lucrátóre, cu urme de lucru la mânii, în față și în pèrú, și o privia cu o espresione cam dură, Leonia ală cărei caracteru ilă cunóscemă, nu se mai putú reținé de a simți situatiunea comică, în fața bucuriei de a mai vedé pe acela, despre care visase atáta timpú în tăcere și erupse în ună risú sonoră.

Domnulă de Argenteuil o privi surprinsu.

Procopă se făcu palidă ca mórtea.

Contele d'Aubusson folosi acésta ocașiune, când nu privia nimenea la elă, spre a se reculege și roșéta dispărută reveni éráși pre fața lui.

— Ertăț, — díse în fine Leonia, încă totă ríđêndu, dară singurí veți recunósce, că aceea e totuși prea ridicolă, când

Ea se oprí aici ríđêndu din nou,

— când ună omă nu se rușinézá de starea sa, — întregi Procopă, — când se dá în modulă onorificú de aceea ce este, firesce e ridicolă! fórte ridicolă! ca și când cređi pre o contesă de teatralistă. Értă grațiosă d-șóră, — noi mojićii áștia proști de proletarii nu pricepemă mai multă.

Din aceste cuvinte se oglinđia o durere atátu de profundă, o ironie atátu de táietóre, încátă Leonia fú surprinsă. Ea simți, sê ar trebui sê facă ceva, ca sê corégă modulă celă ofensátóru, cu carele a pășitá in contra lui. De altă parte ínsé se desceptă în ea ambițiunea muierei, ambițiunea aristocratei, care o dispensă, că ea în fața mirelui și a tatălui sêu se íntimpine pre ună calfă de mésară mai amicabilă, și fără sê voéscă cu o vóce aprópe ironică íntrebă:

— Așadar într'adevêr ești ună mésară?

— Da, grațiosă d-șóră.

— Măiestru?

— Nu, calfă, — precum am avută onórea a-ți spune deja în Viena.

— Vă cunósceți la olaltă? întrebă domnul de Argenteuil surprinsu.

— Da, m'am întâlnitú cu d-lú la Tegoborsky — unde avea sê întreprindă unú lucru, sê înfrumsețeze o casă de grădină, și o florăriă, răspuse Leonia, roșindu-se de minciuna sa, — și prin o înțelegere rea am ținutú pre d-lú de altceva, — nu de ună măsură.

— Deși eu am mărturisitú onorificú, că sum numai unú calfă de măsură, — întregi Procopú cu o linscê ironică, — căci minciuna nu e lucrul meu.

Leonia observă prea bine alusiunea, ce zăcea în aceste cuvinte, dar nu voi sê se arete ofensată și răspuse aprópe iritată:

— Oh! e mare deosebire între minciuní! Suntú casurí, când nu suntú a se luá în considerare, — când minciuna e numai o glumă.

— Pentru esemplu vis-à-vis de ómení, carí stau mai josú decátú alțií, față de carí nu-i inconvenientú a-i ținé de nebuní, a-i desminți, și póte-că a frânge inima unui drăculețú prostú, carele e destulú de credulú și simplu, de a-și închipuí, că nicí unú omú nu este atâtú de josú, ca sê-și póta permite cineva cu elú o glumă nedémnă, — díse Procopú cu o ironie mușcătóre.

— Domnul meu, — díse d-lú de Argenteuil, căruia îi era bătétóre la ochí iritarea lui Procopú.

— O, vină d-le de Argenteuil, — díse Leonia, căreia îi era fórté neplăcută întórcerea discursului, vină. Tinerulú se pare a fi fórté ațítatú, scie D-đen póte-că de cognac, — vino sê mergemú în grădină.

Ea luá brațulú mirelui seu și merse fără de a privi pre calfă baremí odată. Acesta sê rađimá desputeritú de o bancă. Sudorí ferbinți í curgeau pre frunte și mâna sa prinse gilăulú tremurându convulsivú. În acestú momentú simți o mână pre umérú, se uitá în susú, era contele.

— Pre d-ta te chiamă Procopú Hlaby? — întrebá elú cu o vóce puternică.

— Da, — răspuse calfa.

— Ești născutú în Krasneculú-micú în Boemia?

— Da, d-le conte, — răspuse Procopú totú mai surprinsú presté aceea, cum de amantulú de óre când alú Laurei Persini ajunsé la aceste detaile.

— Și cunosci pre tatălú d-tale? întrebá contele, precând vócea îi tremura aprópe neobservabilú.

— Durere, nu. Dar sperezú a câstígá acum deslușirí asupra lui.

— Elú este. Stavinsky nu m'a mințitú, încá nu scie nimicú, — cugetá contele, apoi adause tare: când încetezi dela lucru, tinerule?

— Colegií mei pre la 8 óre, — cu voiú mai lucrá până la 10, séu póte și mai târđiu.

— Bine, — díse contele — potú dará se te aflú aici, décá voiú avé sê-ți dau vre-o însărcinare. Adio. Elú merse.

Intú'aceea Argenteuil își conduse mirésa în grădină și încă chiar la acea parte a pavilionului, de unde se putea uitá înlăuntru prin una din ferestrite cele cu gratii, apoi elú la recrearea miresei sale alergá dupá unú pocalú de apă.

Dupá depártarea contelui tinerulú măsurá státú minute întregi în unú singurú punctú făcendu planurí absurde, — în fine se șterse de câte-va orí de sudorí apoi bătú mániosú cu piciorulú în pământú, băgá mâna în sínú, scóse o scatulá, o deschise, sărutá o rosă vesceđitá, care se afla în aceea, dupá aceea rupse rosa, îi aruncá foile desfăcute la pământú, le călcá cu piciórele ținendu-și capulú ridicatú cu ambițiune.

În acestú momentú simți Leonia aceeași durere tăietóre, care o simțișé puținú mai înainte Procopú. Ea resimți, că acela, pre carele în fine îlú reaflesc, în același momentú îlú și perduse pentru tot-déuna, și-și plecă durerosú frumosulú capú, pre când o lacrimă i căđú pre florile ce încunjurau pavilionulú.

Unú atare sfírșitú trebui sê aibá povestea despre rosa albă!

Leonia însé nu era muierea, care sê se lase multú timpú comprimată de descurajarea unui simțeméntú de acéstá natură. Spiritulú ei era prea hotáritú a nu recunósce momentanú adevérulú, inima i era prea tare, ca sê nu urmeze vócei adevérului, precum și prea sentimentală și nobilă ca sê nu corégá dupá puterí nedreptatea ce a comis-o contra vóinței; cu alte cuvinte Leonia era consciá de aceea, ce-și datoría șiesí ca ficá a contelui d'Aubusson Ardaigne și ca mirésá a marquisului de Argenteuil, pre când de altá parte din durerea, ce-i pătrunse sufletulú propriu, putú observa, ce se petrecea în sufletulú sêrmanului june, carele trebuie că a iubit-o cu tótá ardórea unui sufletú pátimașú.

Sê hotári decí iute a vársá în rana, ce a causat-o balsamulú consolárei și a resignațiunei.

Tatálú ei dupá-ce părăsise pavilionulú, merse din întêmplare pre partea opusá și se preumblá printre șirele de tisarí, cu capulú plecatú, ca unú omú, carele își alcătueșce unú planú importantú, fără a se uitá dupá fíca sa, pre care o presupunea la brațulú d-lui de Argenteuil, carele, dupá-cum scimú, la dorința Leoniei alergase în casa dinainte, ca sê aducá apă; dará fiind-că elú avea lipsá celú puținú de 10 minute, ca sê mérgá și sê viná, astfelú Leonia avú timpú a esecutá aceea, ce spiritulú ei energicú i demarca, cu acea rápiditate și decisiune, carí i caracterisau tóte lucrările ei.

Ea păși în ușa pavilionului, în carele lucrătorii începuseră érašii a gilui, a tăii și desbate cu focu asupra scenei curioase, ce se întemplantase înaintea ochilor lor.

Procopu însé stătea totu lângă mésză și esamina cu o privire agitată foile rosei albe, ce zăceau la picioarele sale.

— Domnulu meu, — șopti Leonia.

Calfa se spăriă, sângele i se ridică în față. Leonia îi făcu semn cu degetul. Unu momentu se părea, că nu voesce a da ascultare acestui semn, dar în momentulu următoru ascultă și eși din pavilon. Unu siru de soei și dafini înalți îi ascundea dinaintea privirilor curioase ale calfelor.

— Domnulu meu, — dișe Leonia iute, se vede că te-au ofensatú vorbele mele.

— Te intereséză? — întrebă elú dându din umeri.

— Nici unú cuvântú despre aceea; trebuie sè mă exprimú scurtú; d-lú e Argenteuil, insoțitorulú meu, póte fi momentanú aici, — și eu sum mirésa d-lui de Argenteuil.

Leonia puse în ultimele cuvinte atâtá demnitate și sublimitate, încátú Procopu putú răspunde mai multú cu durere, decâtú cu mânie:

— O sciu.

— Dar trebuie sè am o întrevorbire cu d-ta — continuà ea.

— Cu mine? — întrebà elú uimitú.

— Da. — Când se depártéză ceialalți lucrători?

— La 2 óre, pre o órá la mâncare.

— Nu așa. Când se ducú de sérá?

— La 6 óre.

— Bine. Rémâi îndéréptú, când se vorú duce ceialalți, ascéptá-mè în etagiulú de-asupra, ca sè crédá ómenii casei că încá esei în lucru. Indatá-ce se va fi întunecatú bine, voiú veni. Aprinde de-asupra o luminá și mè ascéptá.

— Domnișóra mea —

— Tăcere, d-lú de Argenteuil vine. Adio.

Și ușorá ca o căprioară se depártà ea de acolo și alergá înaintea marquisului, carele aducea apă. Sè lvará de brațú și căutându pre contele celú bétrânú îndatá dupá aceea părăsirá casa dela țérá, mai aruncându o privire fugitivá asupra edificiului de locuitú. De ar fi avutú d-lú de Argenteuil atențiune și pentru altceva, afará de mirésa sa, și de nu ar fi fostú Leonia adâncitá prea tare în cugete, atuncí le-arú fi părutú bătétóre la ochi purtarea contelui celú bétrânú, care în timpulú, ce ei treceau prin odáile casei de locuitú, cerea în continuu dela îngrijitorú deslușiri despre diferite chiei dela diferite ușí ale casei și ale pavilionului și le esamina cu o scrupulositate neînda-

tinatá lui, ceea-ce îlú făcú pe îngriitorulú casei sè-lú finá de unú capú de familie fórte punctuosú și preîngrijitorú.

Înalți domni dupá aceste urcará în trásurá și apucará drumulú cătrá Parisú, când Procopu încá totú mai stătea ca améțitú dupá dafini, neînțelegéndú cele întemplate și necredéndú de posibilú, că ambițioșa contesá a cerutú întradeverú o întrevorbire cu elú sub masca cea misterioasă a nopții.

Din acéstá buimăcélá îlú tređi vócea germánului, carele tocmai îlú căuta și aflându-lú în o stare atâtú de încurcatá și miratú de aspectulú sèu curiosú îlú conduse îndéréptú în etagiulú superiorú alú pavilionului, unde nu-lú cruțá de întrebări curioase, la carí Procopu răspundea evasivú și unisilabicú. Fíind-cá Paul Hünninger sè săturá în fine de aceste întrebări fără rezultatú tăcú disgustatú și Procopu, carele era cu multú mai ocupatú cu cugetele sale, decâtú sè mai dorésca vre-unú discursú, vorbea numai despre cele mai necesare pentru lucru.

Astfelú diua se strecurá în tăcere. La 8 óre séra, când finirá cu lucrulú, germánulú luându-și geroculú îlú întrebá:

— Vii cu mine? — eu mergú la Batignolles la vinú.

— Nu, mulțămescú, — eu mai rămânú aici; răspunse Procopu.

— Aici? ce vrei tu sè faci aici? — întrebá germánulú surprinsú.

— Mi-am pusú în gândú, ca sè gatú cu aceste arabescuri, de ar trebui sè lucru chiar până la 12 óre.

— Bon! — răspunse Paul Hünninger cu sânge rece; adio.

— Fii sănétosú! — mai adause germánulú, apoi depártându-se murmurá:

— Până la 12 óre voesce elú sè lucre! hm! acéstá va sè diică, că elú voesce sè ascepte aici pre căpitanulú celú elegantú, care îlú conduce în vre-unú cuibú de vagabunđi și conjurați. Atuncí trebuie sè fiú și eu de față; mè voiú pune puținú la pândá, sè vedú ce se va întemplá. Insé până atuncí mai am încá timpú. Potú merge până acasă ca sè-mí aducú bastonulú cu stiletú. Când ai cu atari destrámați de lucru e bine sè fiú pregátitú la tóte eventualitáțile.

Și astfelú plecă spre Parisú cu pași repeđi.

CAPITOLUL IX.

Intemplantările unei nopți.

Ingrijitorulú casei dela țérá, dinaintea barierei, ședea în odaia lui și clipia în unú somnú fericitú, propriu numai ómenilorú bétrâní. Din când în când, când vântulú puternicú și rece, ce sufla în acéstá sérá, lovia în ferestrele odaiei sale, își ridicá capulú în susú

privia la orologiul străvechiu, carele atirna de-asupra patului și murmura în barba cea nerasă de o săptămână:

Asta-i vreme! Tocmai bună de durmită — mai ales în o odaiă, unde — fiindă casa nelocuită — nu te trezeste nime. Dar lucrul dracului trebuie că vreună dracū de măsură și-a pus în gându se mai lucre în pavilionul din grădină precând toți colegii lui s'au dusă demultă. Indată suntū deee ore. Așa hărnicie n'am mai vėdută și nu potū merge sē mē culcū, căci în fie-care momentū potū fi tređitū de cătră acestū strigoiu de nēmțū, din primulū somnū. Și doctorulū Ripardeau mi-a spusū, că nimieū nu e mai periculosū pentru unū omū, decâtū când se tređese din somnū celū dintăiū. Trebuie dară sē mē lipsescū de o bună-tate de somnū din cauza acestui mojiu de nēmțū, decă regimulū nu voesce a cuceri țermuriū Rhenului. Oh! că nu-sū încă odată de 18 ani, ca atunci, când am intratū la regimentulū alū cincilea de linie, căci atunci a-și

Durere, trebuie sē rămână necunoscută pentru posteritate, ce ar fi făcutū în acestū casū îngrijitorulū casei dela țēră a d-lui Argenteuil, căci chiar în momentulū, când își căscă gura, spre a face popōrelorū de pre pământū această descoperire ponderōsă, rămase cu gura căscată, căci clopoțelulū, ce de multū nu mai fū folositū de nime începū a sună.

Monsieur Claqueron mișcatū de această întēmplare extraordinară lāsă sē se repetēscă sunetulū, ca sē se convingă de existența reală a aceluia, după aceea trase în fine sfōra și privi curiosū afară.

O damă în vėlū intră în vestibulū.

— Incătro, madamă? — întrebă d-lū Claqueron cu o amestecătură de demnitate morală, asprime polițaică și curtuasie poftitoare de bacșișū, carū caracterisēză pre vātaviū de casē ai tuturorū țērilorū.

În locū de răspunsū își dete dama vėlulū îndērēptū.

— Ah, grațiosă d-șōră, — articulă pāzitorulū cu o inclinare profundă, fiind-că recunoscutū în damă pre Leonia, fiica contelui d'Aubusson, mirēsa domnului de Argenteuil, sēu cu alte cuvinte pre fiitōrea sa stāpānă, ertați unui bētrānū, ai cărui ochi suntū debilī. Nu vē putui recunōsee, altcum nu mi-ași fi permisū o asemenea întrebare.

— D-ta și-ai făcutū numai datoria, — răspuse Leonia, — decă ca servū fidelū alū noului stāpānū, alū d-lui de Argenteuil, privesci bine pe acele persōne, carī intră în casă. Eu însă nu-ți sum datōre a-ți espică, ce mai am de a căutā aici la o oră așa târđie —

— O, mē rogū, mē rogū —

— Nu, nu, d-ta trebuie sē scii și eu contezū la discrețiunea d-tale.

Și unū napoleonorū selipitorū căđū în mână acestui Cerberus.

— Mē rogū, mē rogū, — articulă elū érāși.

— Eu sum o amică pasionată a florilorū, mai eu sēmă de dafinū. În grădină am descoperitū șiruri întregi de asemenea flori. Nōptea răspāndescū ele unū mirosū fōrte plăcutū.

— Tōte mirosurile sē desvōltă mai tare în timpulū nopțiū, — intercală practiculū pāzitorū, cu un aerū de omū înțeleptū.

— Și așa voescū de a mē întreținē în grădină timpū de o oră. Am trebuitū sē facū această în secretū, căci tatălū meu și d-lū de Argenteuil nu mi-ar fi permisū nicī-odată acea preumblare nocturnă, fiind-că ei credū, că mirosulū celū tare îmi atacă nervii.

— Naturalū — đise înțeleptulū Claqueron, — eu însă, grațiosă d-șōră, numai când beu dincolo la Lavisson et Comp. câte-va pocale de vinū, îmi simțescū nervii atacați, și aceea provine din mirosulū celū agerū de vinarsū, care domnesce în acelu localū, — acela produce amēțelă, tremurare, impletecire.

— Dar nu-i nimenea în grădină? — înterupte Leonia pre sfātosulū.

— Nimenea, — răspuse monsieur Claqueron, — decâtū unū Incrătorū, unū mēsarū, unulū dintre aceia, carī au sē renoveze pavilionulū nostru. Acela e în etagiulū primū și lucră. De cumva veți avē frică de elū, vē însoțescū în grădină.

— Nu, nu, d-ta vei rămānē aici și vei pāzi casa, mie nu-mi e frică și afară de aceea credū că mē voi scī aflā în grădină.

Și sprintenă grābi ea din vestibulū în grădină, fiind-că ușa, care ducea în parterulū grādinei, rămase deschisă.

Claqueron se puse în fotelulū seu vechiū și esamināndū cu o privire avidă napoleonorulū din palmă murmură:

— Totū e bine pentru noi ómenii cei sēraci, că domniū cei mari au pasiuni atātu de nobile. Grațiosă d-șōră are pentru esemplū o pasiune pronunțată pentru flori, — această pasiune sē numesce botanică, decă nu mē înșelū. De alt-cum numescă-se ori-cum, atāta e sigurū, că eu am ajunsū în proprietatea celorū 20 de franci în aurū. Atāta nu capētă unii pāzitori în o săptămână intrēgă nicī chiar în atari case, unde dela 10 ore sēra până la 2 ore dimineța nu încetēză clopoțelulū. Cu atāta mai mulțāmitū trebuie sē fie cineva cu unū atare bacșișū în o casă, unde nicī-odată nu clopoțesce nime. —

(Va urmā.)

Corespondență.

Brașfalăul de sus, în 10 Novembre 1893.

Onorate Domnule Redactor!

Dați-ne voiă, ca în colonele revistei D-Vostre să facem o mică dare de sémă despre festivitaea împreunată cu actulă sântirei bisericei celei nouă din comuna noastră:

Poporenii din Brașfalăul de sus, o comună mică, curată românească, înainte de asta cu ôre câți ani vedându, că biserica cea vechiă de lemn e prea mică și afară de aceea în stare de a se ruina — la sfatulă conducătorilor, cu tragere de inimă cătră poporul nostru, și-au pus în gându a-și edifică o biserică nouă, solidă, de pĕtră. S'au și apucat de lucru. Sacrificiile, ce s'an adus pentru acestu scopu atât din partea poporenilor cât și a conducătorilor, au fostu din cele mai costisitoare. Numai aceia își potă face idee chiară despre ele, cari au fostu și sunt în o asemenea poziție. Cu tôte acestea însă amă fostu fericiți a ne ajunge scopul, pentru-că D-đeu ni-a statu în ajutoru, factorii indispensabili la atari lucruri ni-au sfătuită cu bunăvoință, iar poporul a ascultată cu supunere. D-đeu și-a revărsată apoi darulă sĕu, prin ce lucrarea noastră a înaintată cu multu sporu și astăđi biserica cea nouă — locașul lui D-đeu — se ridică falnică în mijlocul comunei noastre, dându acesteia unu aspectu din cele mai frumoșe Greutățile, ce amă avută a purtă, astăđi s'au sfirșit și locul lor l'a luată o mângăiere dulce, că lucru bun amă lucrată și că o datorie sfântă, cu care datorimă maicei biserice, o amă împlinită.

Aveamă înderĕptă cununa lucrărei noastre — sântirea bisericei celei noue.

În 29 Octombree s'a sĕvrișită și acĕsta. Acĕstă đĭ a fostu pentru comuna noastră o đĭ de bucuriă, de multă satisfacție și de înaltă mândrie.

Timpulă a fostu minunat. O đĭ de Octombree, care sămĕna mai multu cu o đĭ curată de vĕră. Deodată cu resăritulă șorelui pe tôte întrările comunci începă a acurge unu publică numĕrosu din juru — inteligentă și popor. La 7 ôre dimineța M. O. D. protopopu Simeonă Monda din B.-Bistrița întră în biserica cea nouă, unde cu asistență numĕrosă de preoți în fața unui public și mai numĕrosu începă servițulă divin. Ceremoniile conduse cu multă demnitate și accentele frumoșe ale corului erau înălțătoare de inimă. Cântările le-a condusă M. O. D. profesoră Grigore Pletosu cu 18 studenți dela gimnasiulă din Năsĕud.

Actulă sfințirei s'a terminat abia cătră amĕđ, când apoi la tôte casele din comună se întinseră mese, la cari se ospĕtară poporenii dimpreună cu ôspeți,

preamărinđu pre D-đeu pentru ajutorulă sĕu prea înalt, de care ne-amă împărtășită la sĕvrișirea operei noastre. Inteligența a fostu întrunită la mĕsa simpaticului domnă Niculae Balană, proprietar, notariu și fruntașulă celu mai de valôre ală comunei noastre. De sĕră totu în casa d-lui Balană a urmată o petrecere cu jocu, care s'a terminat abia cătră đĭuă.

Înainte de a termină acestu micu raportu făcĕndu o reprivire asupra lucrărei noastre, ni-se impune dela sine datorința, ca factorilor, cari ne-au sprijinit, să le esprimăm în numele poporului din Brașfalău recunoștința și să le aducem pe acĕstă cale călduroșe mulțămiri.

Astfelu în prima liniă merită recunoștința noastră d-lă Niculae Balană și fiulă sĕu d-lă Vasile Balană, preotulă local, cari cu fapta și cu sfatulă ni-au statu tot-dĕuna în ajutoru, prin ce au dovedit, că mare este iubirea loră cătră popor și că multu le zace la inimă înaintarea și prosperarea lui.

Aducemă apoi mulțămită M. O. D. protopopu Simeonă Monda și preoților asistenți, cari au îndeplinită actulă sântirei și mulțămimă tuturoră contribuitorilor, cari cu denariulă loră au ușurată multu sarcina, ce amă trebuită a o purtă.

Nu putemă intrelăsă cu astă ocașiune, ca să nu mulțămimă în specială M. O. D. Grigore Pletosu, care cu corulă studenților din Năsĕudă a rădicată măreția sĕrbărei în unu modu strălucit. D-sa pĕtrunsu de însemnătatea rolului, ce-lă are biserica față de omĕnime și în specială față de noi Romăni, n'a cruțată ostenelă și spese, ei a venită cu dragoste ca să contribue la încoronarea grelei noastre lucrări. Îlă asigurămă decĭ, că poporenii din comuna noastră i voru fi în tot-dĕuna recunoșcĕtori.

Totodată aducemă mulțămiri și magnificului domnă Ciocană din Năsĕudă, care pĕtrunsu și d-sa de însemnătatea actului sĕvrișindă în comuna noastră a permisă cu bunăvoință tineriloră studenți, ca să contribue și ei la rădicarea festivităței noastre.

Mulțămimă în fine tuturoră ôspeților, cari au alergată ca să ieie parte la bucuria, ce o amă simțită cu ocașiunea acĕstei sĕrbători.

Rugămă pre D-đeu, ca acestoră binefăcĕtori ai nostri, să le deie sănĕtate și să-i țĭnă la mulți ani!

Cu aceste mulțămindu-Vĕ, dle redactoru, de ospitalitate, Vĕ rugămă, să primiți asigurarea deosebitei stime, ce Vi-o păstrămă.

Comitetulă parochială.

Diverse.

Sciri literare. Redacțiunea „Unirii“ din Blășișu a scos în edițiune separată un studiu interesant publicat în colónele acestei foi, în partea științifică literară, intitulat *Cestiuni din dreptul și istoria bisericeii românești unite*, studiu apologetic din incidentul invectivelor „Gazetei Transilvaniei“ și a d-lui Nicolae Densușanu asupra Metropolitului Vancea și a bisericeii unite. Partea primă. Studiul se estinde pe 279 pagini 8°. Elu este scrisu cu multă cunoștință de cauză, prin ce se varsă vie lumină asupra cestiunilor combătute de Gazetă și de d-lu Densușanu. Stilul lui este elegantu, cursiv și ușor, ceea-ce face, că studiul pre lângă că e instructiv mai e distrăgătoriu și amasantu. De aceea simțim a ne împlini o plăcută datorință, când ilu recomandăm publicului cetitor și în specialu clerului nostru. Prețulu 70 cr. v. a.

— În tipografia „Aurora“ din Gherla a eșit de sub tiparu o mică broșură de 61 pagini intitulată *Toaste pentru totu felulu de persoane și ocaziuni* de Titu V. Gheaja, spiritualu la institutul corectoriu din Gherla. Toastulu este o vorbire scurtă, ce în terminu călduroși se rostește la o masă pentru aprețierea și ridicarea valórei unei persoane séu a unui lucru. Toastulu are sé fie câtu se póte de scurt și méduosă. Stilul lui concis și ușor. Dacă cetim cele 100 de toaste, ce le cuprinde broșura d-lui Gheaja, aflăm cu mulțămire, că ele corespund recerințelor pe deplinu. Salutăm deci cu bucurie acéstă aparițiune literară, nouă la noi, și o recomandăm cu căldură publicului cetitor. Prețulu 20 cr.

Almanachul societății Andreiu Șaguna.

Societatea Andreiu Șaguna a teologilor și pedagogilor români gr.-or. din Sibiiu, sərbându la sfirșitul anului șolaru jubileulu de 25 ani alu existenței sale, va edită și un almanach. Acesta va fi de următorul cuprinsu: 1. Pe pagina primă se voru înșiră președinții societății în primul pãtraru de vécu. 2. Pe următórea numele membrilor ei fundatori, apoi a acelor onorari; va urma apoi 3. O schițare a vieții societății în primul pãtraru de vécu. 4. Programul însuș, după care s'a sərbatu jubileulu. 5. Cuvântulu de deschidere rostitu de președintele anului jubilaru cu acca ocaziune; apoi 6. Lucrările originale cu cari membrii societății au debutat la aceea ședință festivă; și 7. Câte-va lucrări de cuprinsu teologicu, pedagogicu și literaru, scóse din fóia „Musa“ a anului jubilaru. Societatea mai recereă pre toți preoții și învățătorii gr.-or., ca fie-care sé trimită comitetului ei câte o sentință scurtă, avéndu și aceste sentințe a se publică în numitul Almanachu.

Gimnasiul din Blășișu. Deóre-ce edificiulu gimnasialu are trebuință de lãrgire și profesorii de

dotățiune mai corespuñdétóre timpului modernu, cu unu cuvântu deóre-ce lipsele acestui gimnasiu crescú și de și, iar venitele nu mai potú suportá cheltuelile, d-lu directoru gimnasialu Iosifu Hosszu și d-nii Ioanu Germanu și Alecsiu Viciu, delegați ai corpului profesoralu, adreséză unu căldurosú apelu cătră publiculu românescú, ca cu obolul séu se vină în ajutoru gimnasiului, care a fostu primul focularu de cultură românescă și căruia multu au sé mulțumescă starea lorú de astăzi. Contribuirile suntú a se trimité consistóriului metropolitanu până la 15 Ianuarie 1894.

Societatea bis. lit. Alexi—Șincai a teologilor români greco-catolici din seminariulu domesticu de Gherla în 19 Octombore s'a constituitu pre anul societaru 1893/4 în modul următoru: Președinte: Alesandru Avramu, clericu de a. IV.; — vicepreședinte; Teodoru Vaida, clericu de a. IV.; — secretaru: Dãnilã Aluașu, clericu de a. III.; — notariu alu ședințelor: Alimpiu Coste, clericu de a. II.; — bibliotecaru: Ioanu Beleiu, clericu de a. III.; — cassaru: Dionisiu Vajda, clericu de a. III.; — vice-bibliotecaru și archivariu: Augustinu Mândruțu, clericu de a. II.; — controlorú: Ioanu Hotea, cl. de a. II.

Botezul prințului Carolu. Principele de coronă a României, Ferdinand și soția principesa Maria au fostu binecuvântați în 3 Octobore cu unu pruncu, căruia i-au datu numele de Carolu. Botezul s'a celebrat Duminecă în 29 Octombore în Sinaia la castelu Peleșu prin mitropolitulu primatu alu României, amésuratú dispozițiunei cuprinse în al. 2. art. 82 alu constituțiunei. Ca nãnași la botezú au figuratú regele și regina României, ducesa de Saxa Coburg-Gotha, principesa mamă de Hohenzollern, marea ducesă Xenia a Rusiei. Sərbările au fostu frumóse, numérulu óșpeților mare. Prințulu a primitu cu acéstă ocaziune mai multe daruri.

Diuariștii români în temniță. — Domni Septimiu Albini, Ioanu Russu Șirianulu, Alesandru Dordea și Andreiu Balteșu, condamnați de curtea cu jurați din Clușiú suntú cu toții întrați în temnița din Szegedin, unde suntú astfelu împărțiți, încátu nici unulu nu póte conveni cu celalaltu.

Propunere modelu. — Deputatul Bartha Miklos dela Clușiú în congregațiunea comitatului Cojonei a înaintatú următórea propunere, primită altminte cu unanimitate: Sé se trimită dietei o adresă, carea sé fie spriginită de tóte celelalte jurisdicțiuni. În adresă sé se cêră modificarea legi penale într'acolo, ca faptele provenite din agitare sé fie pedepsite ca fapte criminale. Redacțiunile sé fie îndatorate a păstrá 6 luni manuscritele. Dacă o fóie repetéză cu agitațiunea, redactorulu și editorulu sé-și pérdá pe 5 ani activitatea ce o au avutú; foilorú agitatorice esterne sé li se detragă debitulu postalú; — la fie-care con-

siliu alu institutelorü de banü sã ieie parte unü comisarü, pentru-cã romanii sapã la temelia statului, — legea de naționalitate sã se desființeze, autoritățile sã oficieze numai în limba magiarã. Biserica gr.-or. sã o desbrace de caracterulü naționalü, deöre-ce se face politicã în bisericã; atestatele de maturitate sã se estradeie numai prin o comisiune a statului, învătãtorii sã-si câstige cualificațiunea numai în preparandii de statü; alegëtorü pôte fi numai acela, carele scie ceti și scrie magiariesce. . . Propunerea acësta atãta e de scrinitã, încãtu însuși magiarilorü li-a fostu rușine de ea, și o au și combãtutã în foile lorü.

Necrologü. Ioanü N. Popü și Rozalia N. Popü nasc. Mureșanü, ca pãrinți; Iacobü Mureșanü, Ana Mureșanü nasc. d'Jenei, vöd. Rafla Popü, ca bunü; Constantinü, Alesandru, Cecilia și Elena Mureșanü; Alesandru, Macsimü și Anhidimü Popü, ca unchi resp. mãtușe, cu inima frãntã de durere anunțã mörtea fiicei, respective nepötei lor etc. etc. *Laura-Valeria*, carea în etatea cea mai fragedã a nevinovatei sale copilãrii dupã unü morbü greu și-a datü nobilulü sãu sufletü în mânilor pãrintelui ceresca. S'a ruptü o flöre din grãdina speranței, a apusu uniculü sörö alü tristilorü pãrinți lãsãndü unü golü mare și o supërare fãrã de sfirșitü. Adresãmü întristatei familii sincerile nörstre condolințe.

Deslegarea gãciturei de șacü de A. P. din nrulü 17 alü föiei nörstre e urmãtoarea:

*Când äntãiu și-am vödutü chipulü.
Întrebai inima mea
Spune-mi inimã sdrobotã
Sã iubesci ai mai putë?*

*Atunci ochii tãi spre mine
Ridicãndu-i s'au opritü
Și sub foculü lorü celü dulce
Inima mi-a trësãritü.*

Bine o au deslegatü: domnișorele: Elena Morariü, Bistrițã; Lucreția Sigartëu, Șintereagü; dómnele: Veturia Lișcanü mâr. Budișanü, Cizeriü; Elisabeta Marcü, Sângeorzü; Victoria Dragã, Faz.-Varșandü; domni: Nicolae G. Tintãriü, Petrovasila; Iustin Popü, Gherla; Elie Popescu și George Cazanü, Nãsëudü; Nicolae Önciu, Uzdinü; Victorü Bojorü, Roma și Valeriu Sasbesi, Blașiü.

Premiulü l'a dobãnditü: d-șöra Elena Morariü din Bistrițã.

POSTA REDACȚIUNEL.

E. P. în Nãsëudü. Când vomü dispune de spațü.
Cizeriü. Pre lângã motivulü amintitü în nrulü 7 a mai fostü și împrejurarea, cã amü trebuitü sã facemü locü altorü lucrãri sosite la redacțiune cu multü mai de multü.

T I P O G R A F I A
CAROL ORENDI,

Bistrițã, piața mare Nr. 34,

aranjatã fiind cu literile și mașinile cele mai moderne și dupã stilulü celü mai nou, sã recomãndã onoratulü publicü atãtu din locü și jurü, precum și d-lorü notarü, primari, tutori publici, învătãtori, apoi stimațilorü domni advocați, protojuři și tuturorü oficilorü judecãtoresci; spre efectuarea tuturorü tipãriturilorü trebuincioșe pentru amintitele oficii; mai departe efectuarea de:

Cãrți de sciință, literaturã și didactice; statute, foi periodice, tarife comerciale, industriale, pentru hoteluri și restaurante; registre și imprimãte pentru totü feliulü de servicii; Imprimãte artistice în aurü, argintü și ori ce feliu de colorü; circulare, adrese, compturi, scrisori, cuverte, prețuri curente, afșuri de tôte mãrimile și diverse anuniuri; programe elegante; invitãtori la petreceri și baluri; ordine de dansü de totü feliulü; bilete de visitã de diferite formate; bilete de logodnã și cununiã, anuniuri de înmormëntare și totü feliulü de tipãrituri

cu prețuri förte moderate și în timpulü celü mai scurtü.

Mai departe sã face cunoscutü, cã acësta Tipografiã posedë unü depositü förte mare de totü feliulü de chãrtie și se pôte aici cãpëtã cea mai eftinã chãrtie atãtu albã de cancelariã cãtu și de conceptü.